

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

Е Л А Б О Р А Т

ЗА (РЕ)АКРЕДИТАЦИЈА НА СТУДИСКА ПРОГРАМА

Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование

Втор циклус на студии

Едногодишни студии (60 кредити)

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Скопје, 2023 ГОДИНА

3. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА

1	Назив на студиската програма	На македонски јазик	<i>Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование</i>
		На англиски јазик	<i>Special education and rehabilitation – inclusive education</i>
		На јазикот на која се изведува наставата	<i>Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование</i>
2	Студиски полиња или уметнички дисциплини од прво, второ и трето ниво според Меѓународната стандардна класификација на образованието на УНЕСКО (МСКОБ, ISCED). За интердисциплинарни студиски програми се наведуваат соодветните студиски полиња или уметнички дисциплини од прво, второ и трето ниво	Пошироко подрачје	<i>01 Образование 09 Здравство и социјална заштита</i>
		Потесно подрачје	<i>011 Образование 018 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат образование 090 Здравство и социјална заштита кои не се дополнително дефинирани 091 Здравство 092 Социјална заштита 098 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат здравство и социјална заштита.</i>
		Детално подрачје	<i>0111 Наука за образованието 0119 Образование кое не е класифицирано на друго место 0188 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат образование 0900 Здравство и социјална заштита кои не се дополнително дефинирани 0915 Терапија и рехабилитација 0921 Грижа за возрасни лица и лица со попреченост 0988 Интердисциплинарни програми и квалификации кои вклучуваат здравство и социјална заштита</i>
3	Фраскатијева класификација (за определување на назив)	Научно подрачје	<i>5 Општествени науки</i>
		Научно поле	<i>5.3 Образование (Воспитание и образование)</i>
		Научна, стручна или уметничка област	<i>5.03.00.03. Методика 5.03.00.16. Ортопедагогија 5.03.00.17. Логопедија 5.03.00.18. Специјална едукација и рехабилитација 5.03.00.19. Друго</i>
4	Национална класификација на занимања	Главни групи	<i>2. Стручњаци и научници</i>
		Подгрупи	<i>23. Стручњаци за образование</i>
		Споредни групи	<i>235. Друг наставен кадар за образование</i>
		Единечни групи	<i>2351. Наставен кадар за образовни методи 2352. Наставен кадар за образование на деца со развојни тешкотии</i>
5	Вид на студии (академски или стручни)		<i>VII А - II циклус на студии магистерски академски студии</i>
6	Циклус на образование (прв или втор циклус на студии, или интегриран прв со втор циклус студии)		<i>Втор циклус на студии</i>
7	Оптовареност на студиската програма изразена во ЕКТС кредити и доколку е предвидено		<i>60 ЕКТС</i>

	подготвителни курсеви		
8	Вредност во ЕКТС кредити на завршната работа академските постдипломски студии	15 ЕКТС	
9	Времетраење на студиите (во години и семестри на траење на студиската програма)	1 година / 2 семестри	
10	Податоци дали студиската програма се поднесува за акредитација или за продолжување на претходната акредитација	Ре-акредитација	
11	Начин на финансирање на предложената студиска програма, а за приватните и приватно-јавните непрофитни високообразовни и научни установи доказ за обезбедена квалитетна финансиска гаранција за студиската програма	Самофинансирање/Школарина во износ од 1938 евра во денарска против вредност	
12	Степен или ниво на квалификација потребно за запишување на студиите според Националната рамка на квалификации	На оваа студиска програма можат да се запишат: кандидати со завршени четиригодишни студии на прв циклус на студии (240 ЕКТС) или кандидати со завршено високо образование VI/I степен (пред воведување на ЕКТС) од општествени и хуманистички науки и други сродни научни дисциплини.	
13	Услови за запишување на студиската програма посебно за редовни, вонредни и странски студенти, кои вклучуваат предмети релевантни за студиската програма од државната матура или приемен испит со јасна, недвосмислена и точна содржина на испитот, неговото траење, изведување и оценување	За исполнетоста на сродноста на претходно завршеното образование, одлучува Наставно-научниот колегиум на студиската програма.	
14	Степен или ниво на квалификација што се стекнува со завршување на студиите според Национална Рамка на Квалификации	Академски студии - Магистратура; VII/I степен	
15	Академски или стручен назив кој се стекнува по завршувањето на студиската програма	На македонски јазик	Магистер по специјална едукација и рехабилитација - инклузивно образование
		На англиски јазик	Master of Special Education and Rehabilitation – Inclusive education (M.Sc.)
		На јазикот на која се изведува наставата	Магистер по специјална едукација и рехабилитација - инклузивно образование
16	Место на реализирање на наставата	Филозофски факултет	
17	Број на студенти што се планира да се запишат на студиската програма	25	
18	Јазик на којшто ќе се изведува наставата	македонски	
19	Можност за изведување на наставата на странски јазик (прозорци на мобилност-наставни предмети што можат да се реализираат на англиски јазик)	Инклузивна култура, политика и практика / Inclusive culture, politic and practice Инклузивно образование на ученици со психомоторни нарушувања / Inclusive education of students with psychomotor impairments	
20.1	Начин на студирање (редовни, вонредно студирање)	редовни	
20.2	Правила, можности и услови за вонредно студирање на студиската програма	/	
21	Информација за продолжување на образованието вклучувајќи студиски и научни полиња за студиски програми од втор и трет циклус на академски или стручни студии за кои со завршување на соодветната студиската програма од прв циклус се обезбедува соодветна проодност	Вертикална проодност кон трет циклус на докторски студии	
22	Учебна година во која ќе започне реализацијата на студиската програма	2024/2025	
23	Роковите за завршување на предвидените активности од студиската програма	Студентите на втор циклус имаат право да ги положат испитите предвидени на студиската програма, најдолго во времето што е двапати подолго од пропишаното траење на студиите, односно најмногу 2 (две) години (четири	

			<p><i>семестри) од почетокот на учебната година кога е извршен уписот на Факултетот. Рокот за завршување на студиите ја вклучува и третат испитна (последна) сесија предвидена за предметите запишани во летниот семестар. По истекот на рокот, студентот ако ги нема положено испитите може да ги продолжи студиите со поднесување на барање за продолжување на студии. Доколку во меѓувреме настане измена на студиската програма, студентот ги продолжува студиите по студиската програма која се применува. (Одлука за правила на студирање за прв циклус студии и втор циклус студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет – Скопје ((Унив. Гласник бр.585/2022))</i></p>
24	Број и датум на Решение (доколку се поднесува за реакредитација)	на последна акредитација од Одборот за Акредитација за почеток со работа на студиската програма од МОН/АКВО	<p><i>1404-209/4од 12.03.2019</i></p> <p><i>УПІ Бр. 14-579 од 20.03.2019</i></p>

3. Цел и оправданост за воведување на студиската програма

Важен поттик за реакредитација на Студиска програма на втор циклус по специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование е потребата теоретски и практично да се одговори на динамиката и промените што се случуваат како резултат на континуираниот развој на науката и технологијата. Целта на студиската програма по Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование е да ги оспособи идните кадри со фундаментални научни знаења и практично искуство од областа на специјалната едукација и рехабилитација на лицата со оштетување на видот. Имено, ова студиска програма на идните студенти ќе им овозможи компетенции кои им овозможуваат да се развијат во квалитетни истражувачи, односно научни работници кои се способни да спроведуваат индивидуални истражувања. Студентите ќе се запознаат со најсовремената теорија и истражување и ќе размислат како се поврзуваат со политиката и практиката. По завршување на студиите студентите ќе имаат знаења и вештини за имплементирање на инклузивна политика и практика.

Во Република С. Македонија не постојат студиски програми од ваков вид, кои се одвиваат континуирано од прв до трет циклус, а во себе ги опфаќаат областите Специјалната едукација и рехабилитација – инклузивно образование. Програмата има за цел да изгради капацитет во институциите и да развие стручни профили од кои се очекува да избираат, администрираат и интерпретираат детални функционални проценки, како и да користат соодветни психометриски алатки, средства, соодветни стратегии, интервенции и пристапи за поддршка на учениците со различен вид и степен на попреченост во рамките на воспитно-образовниот систем и институции.

При изработување на програмата најнапред беа анализирани програмите на првите 500 рангирани универзитети на листата на Џиао Тонг Универзитетот од Народна Република Кина. Се увиде дека сите високо рангирани универзитети нудат посдипломски студии од оваа област. Водејќи се од целите поставени со оваа студиска програма, но и од содржините кои ги нудат студиските програми од прв и од трет циклус на студии на Филозофскиот факултет, а од областа на Специјална едукација и рехабилитација, како и од академскиот потенцијал на Филозофски факултет за референтни програми според која се изработуваше елаборатот беа избрани програмите за магистерски студии, како на пример Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju – Univerzite u Beogradu (<http://www.fasper.bg.ac.rs/studije-master.html>), [The University of Newcastle, Australia](https://gradschool.edu.au/programs/overview/master-special-and-inclusive-education-40123) (MA of Special Education and Rehabilitation - <https://gradschool.edu.au/programs/overview/master-special-and-inclusive-education-40123>) и [The University of Iowa](https://education.uiowa.edu/academic-programs/special-education/ma-special-education) (MA Special Education - <https://education.uiowa.edu/academic-programs/special-education/ma-special-education>), University collage in London (<https://www.ucl.ac.uk/prospective-students/graduate/taught-degrees/special-and-inclusive-education-specific-learning-difficulties-ma>), University of Nottingham (<https://www.masterstudies.com/institutions/university-of-nottingham-faculty-of-science/msc-in-developmental-disorders>).

Овие програми понудени од светски реномирани универзитети во огромен дел се преклопуваат, но истовремено беа и најсоодветни да одговорат на нашите поставени цели во изготвувањето на студиска програма: Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование.

Имплементацијата на оваа подобрена програма при Филозофскиот факултет ќе овозможи и зголемена мобилност на студентите на европски универзитети кои нудат компатибилни програми и кои се влезени во разни мрежи за размена на студенти и

наставен кадар, на тој начин обезбедувајќи му на Филозофскиот факултет и на УКИМ да биде во чекор со понудата и светските трендови во високото образование.

4. Усогласеност на студиската програма со потребите на општеството за дадениот профил на кадри

Идентификувањето на општествената потреба за постоење на ваква студиска програма и профилите што таа ги креира, се одвива преку редовни консултации со органите на државната управа, граѓанскиот сектор и академската заедница.

Студиската програма по специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование ќе ја минимизира потребата од вклучување на странски експерти од областа на специјалната едукација и рехабилитација, и ќе промовира домашен научен подмладок кој ќе работи на фундаментални истражувања и креирање на соодветно прилагодени методи, средствата и инструментите за успешно образование, работно оспособување и вработување на лицата со различен вид и степен на попреченост и ќе ја развива педагошката дејност, посебно, ќе ја развива специфичната потреба за воведување на сензитивни теми во корелација со различни видови на попреченост и недискриминација, во наставата на сите нивоа на образование во Р.С Македонија. Со Студиската програма од втор циклус на студии на Филозофскиот факултет, ќе се покријат потребите за знаење, вештини и компетенции за работа и пристап кон лицата со оштетување на видот од сферата на јавната администрација и развојот на македонската наука. Ќе се зајакне и подобри комуникацијата и соработката меѓу науката, креаторите на политиките и јавната администрација.

Преку јакнење на капацитетите на Органите на управата и јавната администрација – институциите и раководителите на органите и телата на јавната управа, посебните тела и органи на

разни институции, координаторите за еднакви можности во рамките на министерствата и локалната

самоуправа, ќе се подобри имплементацијата на мерките и активностите ко произлегуваат од позитивната легислатива и политиките на Р.С Македонија од областа на недискриминација, еднаквост и рамноправност на сите граѓани без оглед на нивната функционална способност. Ќе се промовира директно вклучување на лицата со попреченост во процесот на проценување на импликациите на секое планирано дејство врз лицата со попреченост, вклучувајќи го и законодавството, политиките или програмите во сите области и на сите нивоа. Ќе се зајакне стратешкиот пристап и настојувањето искуствата на лицата со попреченост да станат интегрална димензија на дизајнирањето, спроведувањето, мониторингот и евалуацијата на политиките и програмите во сите политички, економски и општествени сфери, така што жените и мажите со и без попреченост ќе имаат еднакви придобивки.

Потребата од профилите на оваа студиска програма можеме да ја утврдиме, преку постојаното зголемување на бројот на отворени работни места за специјални едукатори и рехабилитатори како во рамките на редовните училишта, што е резултат на Законот за основно образование од 2019 година (Службен весник на Република Северна Македонија бр.161/19 и 229/20)¹ и целосно вклучување на учениците со попреченост во рамките на редовните училишта, така и во улога на креатори и имплементатори на политиките и практиките поврзани со лицата со попреченост и подобрување на квалитетот на нивниот живот. Вештините и компетенциите здобиени со магистрирањето на кадрите што се профилираат се клучни за спроведување на политиките за недискриминација и еднаквост на лицата со попреченост на локално и централно ниво на управување.

¹ <https://mon.gov.mk/stored/document/Zakon%20za%20osnovnoto%20obrazovanie%20-%20nov.pdf>

5. Ниво во Националната рамка на високообразовните квалификации, студиска програма Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Ниво во Националната рамка на високообразовните квалификации		Високо образование	Ниво во Европската рамка на високообразовни квалификации
VII	A		7
		II циклус на студии магистерски академски	

6. Цели на студиска програма и резултати од учење кои означуваат успешно завршување на вториот циклус на студии (60/120 ЕКТС) и се доделуваат на лице кое ги исполнува следните дескриптори на квалификациите:

6.a. Општи дескриптори на квалификации за втор циклус на едно/двогодишни студии со 60/120 ЕКТС, за студиската програма поднесена за (ре)акредитација, согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Тип на дескриптор	Опис
Знаење и разбирање	<ul style="list-style-type: none"> - Показува знаење и разбирање од полето на студиите од инклузивното образование на учениците со пречки во развојот, кое претставува надградба на првиот циклус, применувајќи методологии на систематски и креативен начин, соодветни за разрешување на проблемите од областа на специјалната едукација и рехабилитација и пошироко, со кое се обезбедува основа и можност за оригиналност во развивањето и примената на автономни идеи во тек на научно-истражувачка работа. - Поседува продлабочени знаења од областа на инклузивното образование, како и знаења за раната инклузија на децата со пречки во развојот базирани на најреномирани меѓународни истражувања во ова поле.
Примена на знаењето и разбирањето	<ul style="list-style-type: none"> - Применува знаење и разбирање, базирано на факти од полето на инклузивно образование на учениците со пречки во развојот. - Развива и дава аргументи и решенија за проблеми во инклузијата на лицата со инвалидност, применувајќи современ мултидисциплинарен, индивидуален, креативен и оригинален пристап во инклузивното образование на учениците со пречки во развојот.

Способност за проценка	<ul style="list-style-type: none"> - Показува способност за прибирање, анализирање, оценка и презентирање на информации, идеи и концепти за клучните подрачја на дефектологијата, односно покажува способност за синтетизирање и интегрирање на знаењата стекнати во текот на студиите. - Способност за систематско и креативно справување со сложени прашања, за солидно проценување на лицата со инвалидност дури и при некомплетни и ограничени информации, но кои ги вклучуваат личните, општествените и етичките одговорности при примена на стекнатото знаење и проценка. - Способност за проценување и селекција на научни теории, методологии, алатки и општи вештини од предметните области, како и поставување на нови анализи и решенија на научна основа.
Комуникациски вештини	<ul style="list-style-type: none"> - Способност за размена на заклучоци и предлози со аргументирање и со рационално поткрепување на истите, како со стручни, така и со нестручни лица, јасно и недвосмислено. - Способност да се дебатираат проблемите од различни теоретски перспективи. - Способност да се соработува во тим и во соодветен практичен контекст. - Способност за усно презентирање за теоретска анализа на студии на случај. - Способност да се напише теориски поткрепена проценка на современ текст (приказ). - Преземање значителна одговорност за заедничките резултати. - Водење и иницирање на активности.
Вештини на учење	<ul style="list-style-type: none"> - Способност за препознавање на личната потреба за понатамошно знаење, за независно идентификување на своите лични потреби и интерес за континуирана едукација и професионален развој. - Способност за независно и самостојно делување при стекнувањето нови знаења и вештини во општествени рамки. - Способност за преземање одговорност за понатамошен професионален развој и усовршување.

6.б. Специфични дескриптори на квалификации за втор циклус на едно/двогодишни студии со 60/120 ЕКТС, за студиската програма поднесена за (ре)акредитација, согласно со Уредбата за националната рамка на високообразовните квалификации

Тип на дескриптор	Опис
Знаење и разбирање	<ul style="list-style-type: none"> - Сеопфатни и продлабочени знаења за основните подрачја на дефектолошкото истражување, со особен акцент врз содржините и темите, како и концептите и теориските перспективи кои се суштински за инклузивното образование. - Оспособеност за разбирање и толкување на клучните теории на раната инклузија и едукација на лицата со интелектуална попреченост, лицата со аутизам, лицата со оштетен слух, лицата со оштетен вид и лицата со моторни нарушувања, комбинирани нарушувања. - Стекнати научни и продлабочени знаења за современите инклузивни образовни системи во светот и развиени способности за нивно критичко разгледување и компаративно проучување.
Примена на знаењето и разбирањето	<ul style="list-style-type: none"> - Поседува способност стекнатите знаења од полето на инклузивното образование адекватно да ги толкува и креативно применува со почитување на највисоките барања за научен интегритет. - Има способност да планира и спроведува оригинални истражувања од областа на инклузијата, кои ќе се генерираат нови знаења и вештини кои ќе придонесуваат за унапредување на областа на својата научна работа. - Се очекува знаењата стекнати преку истражувањата да бидат објавувани во национални и интернационални рецензирани публикации, и со тоа вреднувани во согласност на највисоките академски стандарди. - Има способност да за креирање и менаџирање на организациски промени на национално и локално ниво.
Способност за проценка	<ul style="list-style-type: none"> - Поседува способност стекнатите знаења од полето на инклузијата адекватно да ги толкува и креативно применува со почитување на највисоките барања за научен интегритет. - Има способност да планира и спроведува оригинални истражувања од областа инклузијата, кои ќе се генерираат нови знаења и вештини кои ќе придонесуваат за унапредување на областа на својата научна работа. - Се очекува знаењата стекнати преку истражувањата да бидат објавувани во национални и интернационални рецензирани публикации. - Способност за користење на различни извори на знаења и критички однос кон истите. - Способност за синтетизирање и интегрирање на знаењето.

Комуникациски вештини	<ul style="list-style-type: none"> - Подготвеност за споделување на сознанија, идеи и вештини од областа на сопствената експертиза со останатите членови на дефектолошката, научната и пошироката општествена заедница. - Способност за размена на заклучоци и предлози со аргументирање и со рационално поткрепување на истите, како со стручни, така и со нестручни лица, јасно и недвосмислено.
Вештини на учење	<ul style="list-style-type: none"> - Поседува интерес за постојано самоусовршување во областа на специјалната едукација и рехабилитација, а особено во подрачјето на инклузивното образование. - Ги следи најновите достигнувања во областа на технолошкиот, општествениот и културниот развој и преку соодветна анализа и интерпретација на нивните претпоставки и цели да ги промовира во поширокиот општествен контекст.

7. Утврден сооднос помеѓу задолжителните и изборните предмети, со листа на задолжителни предмети, листа на изборни предмети и дефиниран начин на избор на предметите.

СТРУКТУРА НА СТУДИСКА ПРОГРАМА

Табела 7.1. Распоред на предмети по семестри и години на студии за академски студии

Реден број	Код на предметот	Назив на предмет	Семестар	Неделен фонд на часови		ЕКТС
				П	В	
ПРВА ГОДИНА						
1	Д-ИО101-3/24	Инклузивна култура, политика и практика	1	2	0	8
2	Д- ИО 102-3/24	Рана интервенција и инклузија	1	2	0	8
3.	Д- ИО 103-3/24	Инклузивно образование на ученици со психомоторни нарушувања	1	2	0	8
4.		Изборен предмет (се бира еден предмет од Табела 7.2)	1			6
5.	Д- ИО 204-3/24	Инклузивно образование на ученици со сензорни нарушувања	2	2	0	8
6.	Д- ИО 205-3/24	Проблеми во учењето	2	2	0	7
7.	Д- ИО 206-3/24	Магистерски труд	2			15
Вкупно часови (предавања/вежби) и ЕКТС за година				100		60

Табела 7.2. Изборни предмети на студиската програма (во Листата се вклучуваат изборните предмети од студиска програма и наставни предмети кои се изведуваат на друга единица на универзитетот, согласно член 139 став 9 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија 82/18)

Реден број	Код	Назив на предметот	Семестар	Неделен фонд на часови		ЕКТС	Од која единица
				предавања	вежби		
1	Д-ИО101-И/24	Планирање на научно истражување	1	1	0	6	Филозофски факултет
2	Д-ИО102-И/24	Инклузивно образование на ученици со интелектуална попреченост	1	1	0	6	Филозофски факултет
3	Д-ИО103-И/24	Инклузивно образование на ученици со пореметување во однесувањето	1	1	0	6	Филозофски факултет
4	Д-ИО104-И/24	Инклузивно образование на ученици со аутистичен спектар на нарушување	1	1	0	6	Филозофски факултет
Вкупно:					/		/

Табела 7.3. Прозорци на мобилност – наставни предмети кои можат да се реализираат и на англиски јазик согласно член 139 став 10 од Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/18)

	Назив на предмет	Наставник	Година/Семестар	ЕКТС
1.	Инклузивна култура, политика и практика / Inclusive culture, politic and practice	Проф. Д-р Зора Јачова Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска	1 / 1	8
2.	Инклузивно образование на ученици со психомоторни нарушувања / Inclusive education of students with psychomotor impairments	Проф. Д-р Наташа Чичевска Јованова Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска	1 / 1	8

Табела 7.4. Преглед на застапеност на задолжителните предмети и изборните предмети на студиската програма.

Семестар	Број на задолжителни предмети	Број на изборни предмети	Вкупно предмети
I	3	1	4
II	3	0	3
III			
IV			
Вкупно	6	1	7
% застапеност	90%	10%	100%

Табела 7.5. Преглед на процентуалната застапеност на задолжителните предмети и изборните предмети.

Ред бр	Граење на студиите (години)/ вкупен број на ЕКТС на студиската	Вкупна оптовареност изразена преку ЕКТС		Оптоварност за изборни предмети изразена преку ЕКТС	
		А	А1	Б	Б1

	програма	Вкупен број на ЕКТС на студиската програма	Процентуална застапеност на ЕКТС од наставните предмети на студиската програма	Вкупен број на ЕКТС од изборни наставни предмети	Процентуална застапеност на ЕКТС од изборните наставни предмети во однос на вкупниот број на ЕКТС на студиската програма
1.	1 година 60 ЕКТС	60	100%	6	(Б/А)*100= 10%

7.1. Правила и начин на избор на изборни предмети со можност за избор на предмети од други акредитирани студиски програми

Начин на избор на изборни предмети од студиска програма
Се бира еден предмет од понудените предмети од листата преставена во Табела 7.2
Начин на избор на изборни предмети од универзитетска листа
Во студиската програма нема изборни предмети од други факултети (универзитетска листа)

7.2. Рокови за завршување на предвидените активности од студиската програма

Студентите на втор циклус имаат право да ги положат испитите предвидени на студиската програма, најдолго во времето што е двапати подолго од пропишаното траење на студиите, односно најмногу 2 (две) години (четири семестри) од почетокот на учебната година кога е извршен уписот на Факултетот. Рокот за завршување на студиите ја вклучува и третат испитна (последна) сесија предвидена за предметите запишани во летниот семестар. По истекот на рокот, студентот ако ги нема положено испитите може да ги продолжи студиите со поднесување на барање за продолжување на студии. Доколку во меѓувреме настане измена на студиската програма, студентот ги продолжува студиите по студиската програма која се применува. (Одлука за правила на студирање за прв циклус студии и втор циклус студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски факултет – Скопје ((Унив. Гласник бр.585/2022))

8. Список на наставен кадар со податоци наведени во членот 7 (Прилог бр.4) од Правилникот за содржината за студиските програми (“Службен весник на Република Македонија”, бр.79/2023) и член 61 став 3 од Закон за високо образование (“Службен весник на Република Македонија”, бр.82/2018)

Табела 8.1 Список на лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во редовен работен однос со полно работно време **на единицата**, што ќе учествуваат во реализација на студиската програма

	Име и презиме на наставникот	да се наведе		Назив на предметот (од Табела 7.1 и 7.2)	Вкупен број на предмети	
		звaњето во кое е избран и во која научна област	Областа во која што е докториран		зимски	летен
1	Проф. Д-р Горан Ајдински	Редовен професор од областа на дефектологија (олигофренологија), ортопедагогија, дефектолошка дијагностика	Дефектологија	Инклузивно образование на ученици со интелектуална попреченост	1	
2.	Проф. Д-р Зора Јачова	Редовен професор од областа дефектологија (сурдологија), методика, ортопедагогија	Дефектологија	Инклузивна култура, политика и практика Инклузивно образование на ученици со сензорни нарушувања	1	1
3.	Проф. Д-р Даниела Димитрова Радојичиќ	Редовен професор од областа дефектологија (тифологија), методика, ортопедагогија	Дефектологија	Рана интервенција и инклузија Инклузивно образование на ученици со сензорни нарушувања	1	1
4.	Проф. Д-р Наташа Чичевска Јованова	Редовен професор од областа на дефектологија (олигофренологија, соматопедија), методика, ортопедагогија	Дефектологија	Рана интервенција и инклузија Инклузивно образование на ученици со психомоторни нарушувања	2	

5.	Проф. Д-р Зоран Киткањ	Редовен професор од областа на криминологија а со малолетничка деликвенција, методика на ресоцијализација ; заштита и рехабилитација	Дефектологија	Инклузивно образование на ученици со пореметување во однесувањето	1	/
6.	Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска	Редовен професор од областа на дефектологија , методика, ортопедагогика	Дефектологија	Инклузивна култура, политика и практика Инклузивно образование на ученици со психомоторни нарушувања	2	/
7.	Проф. Д-р Александра Каровска Ристовска	Редовен професор од областа на дефектологија , ортопедагогика и дефектолошка дијагностика	Дефектологија	Проблеми во учењето	/	1
8.	Проф. Д-р Наташа Ангеловска Галевска	Редовен професор од областа на Методологија, Статистика	Педагогија	Планирање на научно истражување	1	/
9.	Проф. Д-р Наташа Станојковска Трајковска	Вонреден професор од областа на методика, заштита и помош на хендикепирани, дефектологија и професионална ориентација и оспособување	Дефектологија	Инклузивно образование на ученици со аутистичен спектар на нарушување	1	/
Вкупно					11	2

Табела 8.2 Список на лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во редовен работен однос со полно работно време од други единици на високообразовната установа ангажирани на единицата каде што се реализира студиската програма

Ред бр	Име и презиме на наставникот	да се наведе			Назив на предметот (од Табела 7.1 и 7.2)	Вкупен број на предмети што ги предава на единица и студ. програма	
		звањето во кое е избран и во која научна област	Областа во која што е докториран	единица каде работи во редовен работен однос		зимски	летен
1	/	/	/	/	/	/	/
2	/	/	/	/	/	/	/
Вкупно						/	/

Табела 8.3 Список на лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во работен однос во друга високообразовната установа или друга институција (приватна или јавна необразовна) ангажирани на единицата каде што се реализира студиската програма

Рб	Име и презиме на наставникот	да се наведе			Назив на предметот (од Табела 7.1 и 7.2)	Вкупен број на предмети		Работен однос
		звањето во кое е избран и во која научна област	Областа во која што е докториран	институцијата каде има засновано работен однос		зимски	летен	
1	/	/	/	/	/	/	/	
2								
3								
Вкупно								

ПРИЛОГ БР. 3

1. Предметни програми со информации согласно со членот 4 од Правилникот за содржина на студиските програми (“Службен весник на Република Македонија”, бр.79/2023)

Ред.број: 1

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Инклузивна култура, политика и практика			
2.	Код	Д-ИО101-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Зора Јачова Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите на последипломски студии да ги збогатат своите теоретски знаења со најновите истражувања од областа на инклузивната култура, политика и практика. Подетално да се запознаат со иновациите, истражувањата и современите трендови во научната и практична заснованост во полето на инклузивно образование.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Филозофија и бариери на инклузивното образование; Историскиот развој и социјалниот контекст на инклузивното образование; Интернационализација на инклузивното образование; Крос-културални рефлексии на инклузивното образование: Креирање на инклузивна култура, политика и практика; Професионалниот развој на наставниците во инклузивното образование; Поддршката на родителите и семејствата во равојот на инклузивната пракса; Поддршка на учениците со посебни образовни потреби во инклузивната училишница; Планирање и примена на			

		диференцирани стратегии во рамките на инклузивната пракса.				
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата				
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија				
15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49		
		17.3.	Домашно учење - задачи	112		
18.	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19.	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)			до 50 бода	5 (пет) (F)	
				51 x до 60 бода	6 (шест) (E)	
				61 x до 70 бода	7 (седум) (D)	
				од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)	
				од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)	
				од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Philippa Gordon-Gould and Garry Hornby	Inclusive Education at the Crossroads- Exploring Effective Special Needs Provision in Global Contexts	Routledge	2023
		2.	James M. Kauffman	On Educational Inclusion Meanings, History, Issues and International Perspectives ISBN: 978-0-367-36123-5	Routledge	2020
		3.	Armstrong A., Armstrong D., Spandagou I.	Inclusive education International:Policy&Practice	London:SAGE Publications	2010
	4.	Rose R.	Confronting Obstacles to Inclusion	New York:Routledge	2010	
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

		1.	Ајдински, Г., Кескинова, А., Буниамин, М.	Интелектуална попреченост	Универзитет во Тетово	2017
		2.	Јачова З., Стојковска Алексовска Р.	Улогата на асистивната технологија во процесот на индивидуализација на наставата во инклузивните училишта	Скопје: Отворете ги прозорците	2013
		3.	Hanks R.	Common SENse for the Inclusive Classroom	London & Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers	2011
		4.	Salvia J., Ysseldyke j., Bolt s.	Assessment: In Special and Inclusive Education	Belmont:Wadsworth/USA	2010

Ред.број: 2

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Рана интервенција и инклузија			
2.	Код	Д-ИО102-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Даниела Димитрова Радојичиќ Проф. Д-р Наташа Чичевска Јованова			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите на последипломски студии да ги збогатат своите теоретски знаења со најновите истражувања од областа на раната интервенција и инклузијата на децата со пречки во развојот.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Неонатален скрининг (универзален и насочен неонатален скрининг). Проценка на гестациската старост на новороденчето. Физиолошки и клинички особини на новороденчето. Надворешни карактеристики на новороденчето за проценка на гестациската старост. Достигнат степен на развој на мускулен тонус кај новороденче. Рефлекси кај новороденчето за проценка на гестациската старост. Развој и учење. Принципи на раната интервенција. Семејството на детето со пречки во развојот. Семејни врски и односи. Ставот на родителот кон детето. Принципи во работа со родителите. Обезбедување сервиси за децата со пречки во развојот и нивните семејства. Развивање на стратегии за учење. Планирање на инклузијата. Изработка на Индивидуален семеен план за работа. Имплементирање на раната инклузија. Улогата на едукаторот и рехабилитаторот во инклузивниот процес.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија			

15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа					
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30			
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/			
		16.3.	Пракса: часови				
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49			
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49			
		17.3.	Домашно учење - задачи	112			
18	Услови за потпис	редовна посета на настава					
19	Начин на оценување						
	19.1.	Тестови: бодови		70			
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		30			
	19.3.	Завршен испит: бодови		100			
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)			
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)			
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)			
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)			
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)			
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоevaluација					
22.	Литература						
	22.1.	Задолжителна литература					
			Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Eileen K.A., Glynnis E.G.	The Exceptional Child: Inclusion in Early Childhood Education	Wadsworth, Belmont, CA	2011	
		2.	Deiner P.	Inclusive Early Childhood Education: Development, Resources, and Practice	Wadsworth, Belmont, CA	2012	
		3.	Mathieson, K.	Inclusion in the early years	McGraw-Hill/Open University Press	2015	
	4.	Чичевска Јованова Н., Рашиќ Цаневска О.	Рана интервенција на деца родени со фактор на ризик (IV глава)	Филозофски Факултет	2023		
	22.2.	Дополнителна литература					
			Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Caroline J.	Supporting Inclusion in the Early Years (Supporting Early Learning)	Open University Press Maidenhead, New York	2004	
		2.	Collette D.	Encouraging Positive Behaviour in the Early Years	SAGE Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC	2008	
		3.	Hirschland D.	Collaborative Intervention in Early Childhood Consulting With Parents and Teachers of 3- to 7-Year-Olds	Oxford University press	2008	

Ред.број: 3

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Инклузивно образование на ученици со психомоторни нарушувања			
2.	Код	Д-ИО103-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Наташа Чичевска Јованова Проф. Д-р Оливера Рашиќ-Цаневска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите на последипломски студии да ги надополнат своите знаења и подетално да се запознаат со современите трендови, најновите согледувања и истражувањата од областа на инклузивното образование и инклузивната практика за учениците со психомоторни нарушувања.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Поими и терминологија што се применува во полето на инклузивно образование; Инклузивно образование - сегашна состојба, можности и перспектива; Видови и степени на моторни нарушувања и начин на работа со истите во инклузивна училишница; Видови и степени на интелектуална попреченост и начин на работа со истите во училишница; Методи, техники, инструменти за работа со ученици со психомоторни нарушувања во рамките на инклузивниот процес; Неопходни адаптации и модификации за успешна реализација на инклузивниот процес; Индивидуален образовен план; Асистивна технологија; Ставовите на наставниците и родителите за инклузивниот процес; Искуства од светот, западноевропските земји и регионот; Можности за инклузија кај лицата со психомоторни нарушувања. Задачи и активности на специјалниот едукатор и рехабилитатор во процесот на инклузијата.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации.			

15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови			
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49		
		17.3.	Домашно учење - задачи	112		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови	70			
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови	30			
	19.3.	Завршен испит: бодови	100			
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)		
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)		
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Linda Daniela	Inclusive Digital Education ISBN: 303114774X,9783031147746	Springer	2022
		2.	Mark Fox	Including children 3-11 with physical disabilities	David Fulton Publishers, London	2003
		3.	Craven, R. G., Morin, A. J. S., Tracey, D., Parker, P. D., Zhong, H. F.	Inclusive Education for Students With Intellectual Disabilities	Information Age Publishing, Charlotte, North Carolina	2015
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2.	1.	Наташа Чичевска Јованова	Методика на наставата за ученици со лесна интелектуална попреченост	Филозофски факултет, Скопје	2018
		2.	Оливера Рашиќ-Цаневска Наташа Чичевска Јованова	Методика на работа со ученици со моторни нарушувања	Филозофски факултет, Скопје	2021
3.		Evert-Jan Hoogerwerf (editor), Katerina Mavrou (editor), Ivan Traina (editor)	The Role of Assistive Technology in Fostering Inclusive Education: Strategies and Tools to Support Change ISBN: 1138370088	Routledge	2021	

Ред.број: 4

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Инклузивно образование на ученици со сензорни оштетувања			
2.	Код	Д-ИО204-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	2
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	8			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Зора Јачова Проф. Д-р Даниела Димитрова Радојичиќ			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Студентите на последипломски студии да ги збогатат своите теоретски знаења со најновите истражувања од областа на инклузивното образование на учениците со сензорни оштетувања.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Индекс на инклузивноста (инклузивна култура, инклузивна практика и политика) за децата со сензорни оштетувања; Модели на поддршка на учениците со сензорни оштетувања во редовното училиште; Улогата на дефектологот во инклузивната училиница; Инклузивен тим; Индивидуален образовен план за учениците со сензорни оштетувања.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија			
15.	Вкупен расположив фонд на време	240 часа			
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30	
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови		
		16.3.	Пракса: часови		
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	49	
		17.2.	Самостојни задачи: часови	49	
		17.3.	Домашно учење - задачи	112	

18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
			61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		евалуација и самоevaluација			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Olmstead E. J.	Itinerant teaching: Tricks of the trade for teachers of students with visual impairment	AFB Press, New York	2005
		2.	Mathews, S. E.	Language, Power, and Resistance: Mainstreaming Deaf Education	Gallaudet University Press, Washington	2018
		3.	Brinkley D.	Supporting Deaf Children and Young People: Strategies for Intervention, Inclusion and Improvement (supporting children)	Continuum International Publishing Group	2011
		Дополнителна литература				
	22.2.	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Rieser R.	Implementing inclusive education	Mariborough, London	2012
		2.	Spung J. S.	When you have a visually impaired student in your classroom: A guide for teachers	AFB Press, New York	2002
3.		Јачова З. Каровска А.	Дете со кохлеарен имплант во рамките на инклузивната училишница	Скопје: Студио Круг	2009	

Ред.број: 5

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Проблеми во учењето			
2.	Код	Д-ИО205-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	2
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	7			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Александра Каровска Ристовска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Стекнување на знаења за идентификација на ученици со проблеми во учењето. Стекнување на знаења за развој на инклузивен курикулум за ученици со проблеми во учењето. Стекнување на вештини за спроведување на иновативни практики во инклузивното образование на учениците со проблеми во учењето. Познавање и стекнување вештини за спроведување на стратегии за подучување на деца со проблеми во учењето (читање, пишување и сметање).			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Карактеристики на ученици со проблеми во учењето. Идентификација и процена на учениците со проблеми во учењето. Принципи и практики во инклузивниот процес на децата со проблеми во учењето. Иновативни практики во инклузивни услови (врсничко подучување, кооперативно учење, соработка и консултација, тимско подучување, адаптација на курикулум, индивидуални образовни планови). Стратегии за помош при читањето и пишувањето (стратегии за декодирање, стратегии за флуентност, стратегии за сфаќање и разбирање, асистивна технологија за поддршка). Диференцирани планови за инструкции за читање и пишување. Изработка на ИОП-и за ученици со дислексија. Акциони планови за успешно изучување математика. Вклучување на родителите.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација).			

		Индивидуални и групни консултации, мултимедија					
15.	Вкупен расположив фонд на време	210 часа					
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30			
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/			
		16.3.	Пракса: часови				
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	60			
		17.2.	Самостојни задачи: часови	55			
		17.3.	Домашно учење - задачи	65			
18	Услови за потпис	редовна посета на настава					
19	Начин на оценување						
	19.1.	Тестови: бодови		70			
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		30			
	19.3.	Завршен испит: бодови		100			
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)			
			51 x до 60 бода	6 (шест) (E)			
			61 x до 70 бода	7 (седум) (D)			
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)			
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)			
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоevaluација					
22.	Литература						
	22.1.	Задолжителна литература					
			Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Reid, Gavin	Dyslexia and inclusion: Classroom approaches for assessment, teaching and learning	David Fulton Publishers, London	2005	
		2.	Tod, Janet	Individual Education Plans: Dyslexia	David Fulton Publishers, London	2000	
		3.	Hannel, Glynis	Dyscalculia: Action Plans for Successful Learning in Mathematics	David Fulton Publishers, London	2005	
		4.	Berninger, Virginia Wise Wolf, Beverly J.	Helping students with dyslexia and dysgraphia make connections: Differentiated Instruction Lesson Plans in Reading and writing	Paul H. Brooks Publishing Company	2009	
		Дополнителна литература					
			Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Dash, Neena	Inclusive education for children with special needs	Atlantic Publishers, New Delhi	2006	
		2.	Richards, Regina G.	When writing's a problem: Understanding Dysgraphia and Helpful hints for reluctant writers	RET Center Press	2002	
	3.	Rief, Sandra Stern, Judith	The dyslexia checklist: A practical reference for parents and teachers	Jossey Bass, A Willey Imprint	2010		
	4.	Каровска Ристовска А. Кардалеска Љ. Ајдински Г.	Специфични тешкотии во учењето (дислексија, дисграфија, дискалкулија и диспраксија)	Филозофски факултет	2016		

Ред.број: 6

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Планирање на научното истражување			
2.	Код	Д-ИО101-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Наташа Ангеловска Галевска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	<ul style="list-style-type: none"> - Комплексно познавање на различните видови истражувања и истражувачки парадигми и нивната теоретско-филозофска заснованост - Оспособеност за избор и формулација на проблем за научно истражување со соодветни истражувачки прашања и хипотетска рамка - Оспособеност за развивање на научно-истражувачки проект и идентификација на одделните етапи и методолошки компоненти на истражувањето - Оспособеност за избор на адекватни истражувачки техники и инструменти за проучување на проблеми од областа на специјалната едукација и рехабилитација - Препознавање и примена на соодветни процедури за анализа на квантитативни и квалитативни податоци - Критички однос кон научните факти - Научно-истражувачка љубопитност, одговорност, самостојност и тимска работа 			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Развојни тенденции во научно-истражувачката работа; Теоретско-епистемолошки и методолошки проблеми; Видови научни истражувања согласно различни поделби и класификации; Методолошка триангулација-предности и ограничувања; Констатирање на факти во научната работа. Грешки при интерпретација на фактите. Тек и етапи на научното истражување; Критериуми и ризици при изборот на проблем за истражување; Пребарување и цитирање на извори на податоци; Библиографија; Изработка на истражувачки проект; Хипотези и варијабли;			

		Популација и примерок; Избор на истражувачки постапки и инструменти; Квантитативна и квалитативна анализа на податоци; Содржина и структура на извештај од истражување; Етика во истражувачката работа;				
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата				
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања, работилници со користење на интер-активни методи, предавања со примена на ИКТ, употреба на различни аудио-визуелни и дидактички медиуми за активно учење, проектна работа, истражувачки семинарски работи, есеи, библиографии со информативен и критички карактер, симулации, рефлексии, водено самостојно учење				
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа				
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15		
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/		
		16.3.	Пракса: часови			
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50		
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47		
		17.3.	Домашно учење - задачи	68		
18.	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19.	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови			70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови			30	
	19.3.	Завршен испит: бодови			100	
20.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)		
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)		
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1.	1.	Ангелоска-Галевска, Н.	Планирање на научното истражување	Скопје:Филозофски факултет	2023
		2.	Bryman Alan	Social Research Methods	Oxford UP	2016
		3.	Cohen, L., Manion, L., Morrison, K.	Research Methods in Education	London:Routledge	2018
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

		1.	Angeloska Galevska, N.	'Research Methods in Special Education and Rehabilitation-perspectives and limitations', Modern aspects of special education and rehabilitation of persons with disabilities	Fourth International Conference, Ohrid, October 17 th -19 th 2013: Skopje: Faculty of Philosophy, Institute for special education and rehabilitation., pp.419-429	2014
		2.	Angeloska Galevska, N., Ilić Pešić, M.	"Assessing Children with Special Educational Needs in the Inclusive Classrooms", <i>Lodging the Theory in Social Practice</i> (eds. McDermott, J. C., Cotič, M. & Kožuh, A.).	Los Angeles: Education Department, Antioch University. pp. 89-100.	2018
		3.	Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L.	Designing and conducting mixed methods research (2nd ed.).	Thousand Oaks, CA: Sage.	2011
		4.	Jacova, Z., Angeloska-Galevska, N., Karovska, A	'Methodology in the Study of a Child with a Cochlea Implant within the Inclusive Classroom'. In B. H. Johnsen (Ed.). <i>Theory and Methodology in International Comparative Classroom Studies</i> .	Oslo: Cappelen Damm Akkademisk. pp. 298-306	2014

Ред.број: 7

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Инклузивно образование на ученици со интелектуална попреченост			
2.	Код	Д-ИО102-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Горан Ајдински			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	- Да се стекнат основни знаења за едукацијата на учениците со интелектуална попреченост во редовните основни училишта.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Инклузивно образование - сегашна состојба, можности и перспектива. Ставовите на наставниците и родителите за инклузивниот процес. Искуства од светот, западноевропските земји и регионот. Можности за инклузија кај лицата со интелектуална попреченост. Задачи и активности на дефектологот во процесот на инклузијата. Дијагностиката во процесот на едукација. Прилагодување на програмските содржини за лицата со интелектуална попреченост. Улогата на мултидисциплинарниот тим во процесот на инклузија, начин на работа и индивидуален пристап. Соработка со родителите.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно ушество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми). Семинарски вежби (самостојно ушење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување). Индивидуални и групни консултации.			
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа			
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15	
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/	
		16.3.	Пракса: часови		
	Други форми на	17.1.	Проектни задачи: часови	50	

17.	активности	17.2.	Самостојни задачи: часови	47		
		17.3.	Домашно учење - задачи	68		
18	Услови за потпис	редовна посета на настава				
19	Начин на оценување					
	19.1.	Тестови: бодови		70		
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		30		
	19.3.	Завршен испит: бодови		100		
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)		
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)		
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	
		1.	Адамчевска, С. и соработници	Стандарди за ефективно инклузивно училиште	Министерство за образование на РМ	
		2.	Јачова, З. Самарциска-Панова, Ј. Лешковски, И. и Ивановска, М.	Прирачник за проектот Инклузија на децата со посебни потреби во редовните училишта во РМ	Биро за развој на образование, Скопје	
		3.	Ристевска, М.	Инклузивна педагогија	Педагошки факултет Битола	
		4.	Дамовска, Л., Ајдински, Г., Шеху, Ф., Каровска Ристовска, А.	Инклузивните практики, воспитувачот и децата: Прирачник за воспитувачите во детските градинки	Просветно дело	
		Година	2005	2002	2018	2021
		Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	
		1.	Радовановиќ, Д.	У сусрет инклузији- Дилеме у теорији и пракси	Факултет за специјална едукација и рехабилитација, Београд	
	2.	Ајдински, Г.	Улогата на дефектологот во процесот на инклузија во редовните основни училишта	Дефектолошка теорија и практика, Скопје.		
	Година	2008	2007			

Ред.број: 8

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Инклузивно образование на ученици со пореметување во однесувањето			
2.	Код	Д-ИО106-И/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Зоран Киткањ			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	- Запознавање со етиологијата, појавните облици, ресоцијализацијата и проблемите во образованието на учениците со пореметување во однесувањето и нивно вклучување во општествената средина.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Терминолошко означување и дефинирање на пореметувањата во однесувањето. Подготвеност на детето за тргнување во училиште. Интелигенција, емоционални, социјални и физички карактеристики кај воспитно запуштените деца и малолетните престапници. Личност на малолетниот престапник и воспитно запуштеното дете. Етиологија на пореметувањата во однесувањето. Биолошки, психолошки и социолошки теории на престапничко однесување; ADHD (етиологија, основни карактеристики, психосоцијален пристап, инструкции и упатства во воспитно-образовната работа со хиперактивните ученици). Принципи и фази во ресоцијализацијата. Превентивна функција на семејството, училиштето, средствата за масовна комуникација. Центар за социјална работа и органите на прогонот.			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања поддржани со презентации преку слајдови, интерактивни предавања, вежби (користење на опрема и софтверски пакети), тимска работа, пример случаи, поканети гости предавачи, самостојна изработка и одбрана на проектна задача, учење во електронско опкружување (форуми, консултации). Индивидуални и групни консултации			
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа			
16.	Форми на наставните	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови		15

	активности	16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/
		16.3.	Пракса: часови	
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47
		17.3.	Домашно учење - задачи	68
18	Услови за потпис	редовна посета на настава		
19	Начин на оценување			
	19.1.	Тестови: бодови		70
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		30
	19.3.	Завршен испит: бодови		100
20	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)
			51 x до 60 бода	6 (шест) (E)
			61 x до 70 бода	7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анализа и следење на постигањата на студентите (резултат на тест, квалитет на проектните задачи, мотивација, тимска работа, активност, самостојност, критичност, итн) Повратна информација од студентите преку анонимни евалуациски листи	
Литература				
Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
22.1.	1.	David P. Farrington and Brandon C. Welsh	Saving children from a life of crime	OXFORD, University Press
	2.	Kirk Heilbrun, Naomi E. Sevin Goldstein and Richard E. Redding	Juvenile delinquency (Prevention, assessment, and intervention)	Defektološki fakultet, Beograd
	3.	Bašić J., Janković J.	Lokalna zajednica- Izvorište Nacionalne strategije prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih	Državni Zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, Zagreb
22.2.	Дополнителна литература			
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
	1.	Uzelac S. I suradnici	Odgoj i preodgoj djeteta i maloljetnika izvan institucije	Fakultet za defektologiju, Zagreb
	2.	Knežić B.	Образование и ресоцијализација	Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
	3.	Sulejman Hrnjica i ost.	Škola po meri deteta	Institut za psihologiju, FZF, Univerzitet u Beogradu

Ред.број: 9

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Инклузивно образование на ученици со аутистичен спектар на нарушувања			
2.	Код	Д-ИО204-3/24			
3.	Студиска програма	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Институт за специјална едукација и рехабилитација			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	втор циклус на студии			
6.	Академска година / семестар	Година	прва	семестар	1
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. Д-р Наташа Станојковска Трајковска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	Нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Запознавање со базичните поими, теоретски концепции и емпириски сознанија за аутизмот и нарушувањата од аутистичниот спектар. Стекнување на знаења за идентификација на ученици со аутизам. Стекнување на знаења за развој на инклузивен курикулум за ученици со аутизам. Стекнување на вештини за спроведување на иновативни практики во инклузивното образование на ученици со аутизам. Познавање и стекнување вештини за спроведување на стратегии за подучување на деца со аутизам.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Дефиниција и класификација на аутизмот. Епидемиолошки карактеристики на аутизмот. Етиологија на аутизмот. Структурирано учење. Примена на АВА, PECS и TEACCH методи во подучувањето на учениците со аутизам. Примена на музико-терапија и арт терапија во работа со ученици со аутизам. Развивање на вештини за читање и пишување. Развивање на вештини за социјална интеракција. Изготвување на индивидуален образовен план за ученици со аутизам. Родители како партнери во процесот на инклузија..			
13.	Заемна поврзаност на предметите	Постои тематска корелација помеѓу предметите во програмата			
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Предавања со активно учество на студентите (образложување, демонстрација, дискусија, примери, решавање на проблеми, работилници). Семинарски вежби (самостојно учење, дискусии, презентации, набљудување, тимска работа, студии на случај, критичко читање и пишување, играње на улоги, портфолио, евалуација, самоевалуација). Индивидуални и групни консултации, мултимедија			
15.	Вкупен расположив фонд на време	180 часа			

16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	15	
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	/	
		16.3.	Пракса: часови		
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	50	
		17.2.	Самостојни задачи: часови	47	
		17.3.	Домашно учење - задачи	68	
18.	Услови за потпис	редовна посета на настава			
19.	Начин на оценување				
	19.1.	Тестови: бодови		70	
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		30	
	19.3.	Завршен испит: бодови		100	
20.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)	
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)	
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)	
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	евалуација и самоевалуација			
22.	Литература				
	22.1.	Задолжителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
		1.	Borosan B.	Autism spectrum disorder in the inclusive classroom	Scholastic
		2.	Ѓорѓевиќ М., Бројќин Б., Глумбич Н.	Мултикомпонентне бихевиоралне интервенције у специјалној едукацији	Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
		3.	Hannah L.	Teaching young children with autistic disorders to learn. A practical guide for parents and staff in mainstream schools and nurseries	The National Autistic Society
		4.	Lundine V. Smith C.	Career training and personal planning for students with autism spectrum disorders	Jessica Kingsley Publishers, London
		Дополнителна литература			
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
		1.	Gates B.	Learning disabilities	Churchill Livingstone Elsevier
		2.	Dash N.	Inclusive education for children with special needs	Atlantic Publishers, New Delhi
	3.	Sansosti J. F. Powell-Smith A. K. Cowan J. R.	High-functioning Autism/Asperger syndrome in schools	The Guilford Press, New York	
	Година				
				2016	
			2019		
			2001		
			2006		
			2007		
			2006		
			2010		

ПРИЛОЗИ

Прилог бр. 5 Додаток на диплома

1. Податоци за носителот на дипломата	
1.1. Име	
1.2. Презиме	
1.3. Датум на раѓање, место и држава на раѓање	дд.мм.гггг, место, држава на раѓање
1.4. Матичен број	и бр. на досие хх/12
2. Податоци за стекнатата квалификација	
2.1. Датум на издавање	датум на магистрирање
2.2. Назив на квалификацијата	<i>Магистер по специјална едукација и рехабилитација-инклузивно образование</i> <i>Master of Special Education and Rehabilitation – Inclusive education (M.Sc.)</i>
2.3. Име на студиската програма, односно главно студиско подрачје, поле и област на студиите	Специјална едукација и рехабилитација – инклузивно образование 5 Општествени науки 5.3 Образование (Воспитание и образование) 5.03.00.03. Методика 5.03.00.16. Ортопедагогија 5.03.00.17. Логопедија 5.03.00.18. Специјална едукација и рехабилитација 5.03.00.19. Друго
2.4. Име и статус на високообразовната/научната установа која ја издава дипломата	Државен универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје Филозофски факултет во Скопје Решение за акредитација на Одборот за акредитација Решение за почеток со работа од МОН бр.
2.5. Име и статус на високообразовната/научната установа (доколку е различна) која ја администрира дипломата	/
2.6. Јазик на наставата	Македонски јазик
3. Податоци за степен (циклус) на квалификацијата	
3.1. Вид на квалификацијата (академски/стручни студии)	Академски студии
3.2. Степен (циклус) на квалификацијата	Втор циклус
3.3. Траење на студиската програма: години и ЕКТС кредити	1 година / 60 кредити
3.4. Услови за запишување на студиската програма	
4. Податоци за содржините и постигнатите резултати	

4.1. Начин на студирање редовни, вонредни)	Редовно студирање				
4.2. Барања и резултати на студиската програма					
4.3. Податоци за студиската програма (насока, модул, оценки, ЕКТС кредити) ⁶	Видете го приложеното Уверение за положени испити и целосно реализирана студиска програма Студентот ја изработил и одбрал магистерската дисертација на тема: „.....“ Ментор: Проф. д-р				
4.4. Систем на оценување (шема на оценки и критериуми за добивање на оценките)	Тест и/или устен испит (до 70 бодови)	до 50 бода	5	(пет)	F
	Семинарска работа/ Проект (до 15 бодови)	од 51 до 60 бода	6	(шест)	E
		од 61 до 70 бода	7	(седум)	D
	Активност и учество (до 15 бодови)	од 71 до 80 бода	8	(осум)	C
		од 81 до 90 бода	9	(девет)	B
		од 91 до 100 бода	10	(десет)	A
4.5. Просечна оценка во текот на студиите					
5. Податоци за користење на квалификацијата					
5.1. Пристап до понатамошни студии	Можност за продолжување на докторски студии				
5.2. Професионален статус (ако е применливо)					
6. Дополнителни информации					
6.1. Дополнителни информации за студентот	/				
6.2. Дополнителни информации за високообразовната установа	Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филозофски Факултет во Скопје Бул. Гоце Делчев бр.9А Тел. +389(2)3116-520, e-mail: fzf@fzf.ukim.edu.mk				
7. Заверка на додатокот на дипломата					
7.1. Датум и место	датум на промоција, Скопје				
7.2. Име и потпис	_____				
	Проф. д-р Ратко Дуев		Проф. д-р Биљана Ангелова		
7.3. Функција на потписникот	декан		ректор		
7.4. Печат	печат на единицата		печат на УКИМ		

⁶ Додаток на 4.3 е Уверението за положени испити

Прилог бр. 6

Копија од Решението за акредитација на студиска програма издадено од Одборот за акредитација и евалуација на високото образование на РМ односно Одборот за акредитација орган во состав на АКВО (доколку студиската програма се поднесува за реакредитација)